

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2020-01334

Strategi

BESLUTSDATUM: 2020-12-16
BESLUT AV: Direktionen
ANSVARIG AVDELNING: Stabsavdelningen
FÖRVALTNINGSANSVARIG: Stabsavdelningen

HANTERINGSKLASS Ö P P E N
Senast reviderad: 2020-12-16

Hållbarhetsstrategi för Riksbanken

Riksbanken är en myndighet under riksdagen. Den statliga värdegrunden vägleder Riksbankens arbete. Riksbanken tar hänsyn till hållbarhet både i sin interna verksamhet och i sitt policyarbete. Det här dokumentet beskriver de principer Riksbanken följer i detta arbete. Dokumentet konkretiserar också hur arbetet bedrivs inom olika delar av policyverksamheten.

En hållbar samhällsutveckling

Med hållbar utveckling menar Riksbanken det som idag blivit en vanligt använd definition: En samhällsutveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov och där ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter beaktas.¹ Denna definition av hållbarhet kommer ursprungligen från FN och används av bland annat Sveriges regering och riksdag.

Resolutionen *Agenda 2030* - som antogs av FN:s generalförsamling 2015 - identifierar 17 mål för en hållbar utveckling. Flera målområden har bäring på Riksbankens verksamhet, exempelvis de som rör klimatförändringar, en hållbar konsumtion och produktion, anständiga arbetsvillkor, jämställdhet och globalt partnerskap.

Riksbankens mandat

Riksbanken ska enligt riksbankslagen upprätthålla ett fast penningvärde samt verka för ett effektivt och säkert betalningsväsende. Riksbanken behöver därför förstå och ta hänsyn till hållbarhetsfrågor om dessa påverkar Riksbankens förmåga att utföra policyuppgiften.

Enligt förarbetena till riksbankslagen ska Riksbanken i sitt arbete även stödja målen för den allmänna ekonomiska politiken vars syfte är att uppnå en hållbar tillväxt och hög sysselsättning. Riksbanken ska därför även i sitt policyarbete verka för en hållbar

¹ Brundtlandrapporten 1987, "Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future".

utveckling i linje med riksdagens och regeringens ambitioner, förutsatt att detta är förenligt med de övergripande policyuppgifterna.

I Riksbankens uppdrag ingår även att hushålla väl med statliga medel och att i sitt arbete ta hänsyn till den statliga värdegrunden som bygger på demokratiska principer. Riksbanken ska även vara en arbetsplats som ger medarbetare möjlighet att bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Principer för Riksbankens hänsyn till hållbarhet i policyarbetet

1. Riksbankens arbete tar sin utgångspunkt i FN:s Agenda 2030.
2. Riksbanken ska analysera klimatförändringar och utvecklingen inom hållbarhetsområdet för att förstå hur den ekonomiska utvecklingen i stort påverkas och därmed hur Riksbanken bäst utför sina policyuppgifter.
3. Riksbanken ska verka för internationellt samarbete för att främja en hållbar utveckling och minska riskerna kopplade till klimatförändringar. Riksbanken ska därför, i linje med riksdagens och regeringens intentioner, verka för regleringar av det finansiella systemet som minskar riskerna kopplade till klimatförändringar.
4. Riksdagen och regeringen har huvudansvaret för att bedriva klimatpolitik i Sverige. Riksbanken kan bidra med de medel som faller inom dess mandat och som komplement till annan politik. De mest verkningsfulla åtgärderna för att begränsa klimatförändringarna faller dock inom ramen för andra politikområden.
5. Riksbanken är skyldig att se till att dess verksamhet bedrivs effektivt och att hushålla väl med statens medel. Av detta följer att Riksbanken bland annat ska hantera de risker som uppstår vid köp av företagsobligationer, framför allt risker för Riksbankens finansiella ställning. Vissa av dessa risker är kopplade till hållbarhet utifrån antagandet att det är mer riskabelt att köpa obligationer utgivna av företag som bryter mot universella normbaserade principer.
6. Riksbanken ska tillämpa ett hållbarhetsperspektiv i förvaltningen av valutareserven. Hur detta görs framgår av Riksbankens finansiella risk- och investeringspolicy.

Hållbarhet i det interna arbetet

Riksbankens verksamhet ska ha sin grund i ett socialt ansvarstagande och en långsiktig hållbarhet. Riksbanken ska ta hänsyn till de globala målen definierade i Agenda 2030-resolutionen.

Riksbanken har en *miljöpolicy* som anger att Riksbanken, så långt det är möjligt och förenligt med bankens uppgifter, ska arbeta förebyggande och medverka till en långsiktig hållbar utveckling. Denna policy anknyter till mål nr 12 i Agenda 2030-resolutionen, "Hållbar konsumtion och produktion" och nr 13, "Bekämpa klimatförändringarna".

*Arbetsmiljöpolicy*n anger att målet med arbetsmiljöarbetet på Riksbanken är att skapa en attraktiv arbetsplats med en arbetsmiljö som ökar medarbetarnas motivation,

arbetsglädje och effektivitet.² *Policyn för mångfald och likabehandling* anger att Riksbankens mångfaldsarbete syftar till att främja lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla medarbetare på Riksbanken. Dessa policyer anknyter till mål nr 5, "Jämställdhet" och nr 8, "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".

Inköspolicyn slår fast att hållbarhetsaspekter ska beaktas vid upphandlingar. Det innebär att eventuell påverkan på miljöfrågor eller sociala frågor påverkar besluten. Policyn anknyter främst till mål nr 8, "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt" och nr 12, "Hållbar konsumtion och produktion".

Policyn om Riksbankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt arbete för att förhindra brott mot internationella sanktioner beskriver hur Riksbanken ska arbeta för att motverka riskerna för medverkan till penningtvätt och finansiering av terrorism eller sanktionsbrott. Policyn anknyter till mål nr 16, "Fredliga och inkluderande samhällen".

Exempel på arbete med hållbarhet inom Riksbankens policyområden

Penningpolitiken

Målet för penningpolitiken är enligt riksbankslagen att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har preciserat detta som att den årliga förändringen i konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) ska vara 2 procent. Samtidigt som penningpolitiken inriktas mot att uppfylla inflationsmålet ska den stödja målen för den allmänna ekonomiska politiken vars syfte är att uppnå en hållbar tillväxt och hög sysselsättning.

Penningpolitiken vägleds av prognoser för inflationen och den ekonomiska utvecklingen i övrigt. Klimatförändringarna väntas medföra fysiska risker, till exempel i form av extremväder, som snabbt kan få stora och oberäknliga konsekvenser för ekonomin. De väntas även medföra strukturella förändringar som kan få både kort- och långsiktiga effekter på inflationen, produktionen och sysselsättningen när samhället anpassas till en mindre fossilbaserad ekonomi. Det här innebär att det penningpolitiska prognos- och analysarbetet behöver ta hänsyn till klimatförändringarna.

Riksbanken arbetar löpande med att förbättra sina prognosmetoder, inklusive metoder för att fånga den stora osäkerhet som råder om de ekonomiska effekterna av klimatförändringar. I detta ingår även att fördjupa förståelsen för hur klimatförändringar påverkar den långsiktiga ekonomiska utvecklingen såväl i Sverige som globalt. Riksbanken samarbetar med myndigheter i Sverige och med globala organisationer för att bidra till denna kunskapsuppbyggnad. Riksbanken bedriver också forskning om klimatförändringar och ekonomisk utveckling.

² Riksbanken följer arbetsmiljölagen (1977:1160) och andra författningar på detta område som är tillämpliga i Riksbankens verksamhet.

Finansiell stabilitet

Ett av Riksbankens uppdrag är att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Det innebär att Riksbanken ska verka för stabilitet i det finansiella systemet och se till att det går att göra betalningar på ett säkert och effektivt sätt.

Riksbankens praktiska arbete med att värna den finansiella stabiliteten består av flera olika deluppgifter. En är att arbeta för att förebygga finansiella kriser, bland annat genom att analysera och övervaka risker och sårbarheter i det finansiella systemet. Bland dessa risker ingår klimatrelaterade risker – fysisk risk och omställningsrisk – som kan skapa finansiella risker. Om dessa inte hanteras kan det innebära risker för det finansiella systemet, vilket i sin tur kan få konsekvenser för den finansiella stabiliteten. Det ingår därmed i Riksbankens uppdrag att verka för att det finansiella systemet har motståndskraft mot klimatrelaterade risker.

Insikten om att klimatrelaterade risker är en källa till finansiella risker har fördjupats under senare år. Riksbanken deltar i flera internationella samarbeten där konkreta åtgärder förbereds och vidtas för att stärka det finansiella systemets förmåga att hantera även klimatrelaterade risker. Exempel på åtgärder är stresstester baserade på olika klimatscenarier och bidrag till rekommendationer och standarder på området. Genom medlemskapet i "Network for Greening the Financial System", ett globalt samarbete mellan centralbanker och tillsynsmyndigheter, bidrar Riksbanken aktivt till att stärka det internationella finansiella systemets motståndskraft. Riksbanken deltar även i Baselkommittén för att stärka motståndskraften i banksystemet och i Kommittén för betalningar och finansiell infrastruktur (CPMI) för att stärka motståndskraften i den finansiella infrastrukturen. Inom ramen för EU deltar Riksbanken i arbetsgrupper som tar fram verktyg på europeisk nivå.

Tillgångsförvaltningen

Riksbankens tillgångar består dels av en guld- och valutareserv, dels av en portfölj med svenska tillgångar. Riksbankens valutareserv ska kunna användas för att förse det finansiella systemet med likviditet i utländsk valuta, köpa och sälja valuta i penning- och valutapolitiskt syfte samt att fullgöra de internationella åtagandena, till exempel gentemot Internationella valutafonden. Detta uppdrag ställer höga krav på valutareservens sammansättning och den löpande förvaltningen. För att kunna möta beredskapsbehovet måste tillgångarna kunna omsättas snabbt, vilket kräver likviditet och säkerhet. Förvaltningen av tillgångarna ska också bidra till att värna Riksbankens finansiella oberoende. Utifrån dessa krav ska förvaltningen ta hänsyn till hållbarhet i valet av tillgångar i valutareserven. Sedan 2019 beaktas inte bara risk och avkastning när valutareservens sammansättning analyseras, utan även hur mycket tillgångarna ökar mängden växthusgaser och detta har inneburit att några tillgångar har sålts.

Riksbanken väger in hållbarhet inom tillgångsförvaltningen av två skäl. Det första är att minska de finansiella risker som kan följa av klimatförändringar eller att företag inte följer internationella standarder och normer. Det andra är att Riksbanken i valet av tillgångar, i den mån det är möjligt, kan bidra till att värna en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

Den portfölj som Riksbanken har i svenska kronor består av obligationer utgivna av svenska staten, Kommuninvest, vissa kommuner, säkerställda obligationer,

företagsobligationer och företagscertifikat. Portföljen är ett resultat av Riksbankens penningpolitik, där tillgångar har köpts för att hålla ränteläget i ekonomin lågt.

Riksbanken köper dock normalt sett enbart tillgångar som lever upp till vissa minimikrav. Dessa krav gäller finansiella risker, exempelvis köps företagsobligationer endast i företag med en kreditrating som är *investment grade*. För företagsobligationer krävs även att obligationen är utgiven av ett företag som lever upp till internationella normer och standarder för hållbarhet.

Riksbanken bedömer att denna normsbaserade negativa screening bidrar till att begränsa de finansiella riskerna eftersom det är mer riskabelt att köpa obligationer utgivna av företag som bryter mot normer och principer för hållbarhet. Genom att välja bort sådana obligationer hushållar Riksbanken med statens medel och bidrar till en god förvaltning baserad på den statliga värdegrunden.

Med början från 2021 mäter och redovisar Riksbanken koldioxidavtryck från företagsobligationsportföljen för att på detta sätt främja mätning, sammanställning och rapportering av klimatpåverkande faktorer generellt. Vikten av att sammanställa och sprida sådan information har understrukits av flera internationella organisationer.

Riksbanken lägger ingen särskild vikt vid om tillgångar klassas som gröna eller ej. I förvaltningen av såväl valutareserven som den svenska portföljen behandlas och bedöms således gröna obligationer på samma grunder som andra tillgångar.

Betalningar

Riksbankens ska främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Riksbanken har också ensamrätten att ge ut sedlar och mynt i Sverige samt ansvarar för kontantförsörjningen. Detta innebär att Riksbanken tillhandahåller och även makulerar sedlar och mynt samt löser in ogiltiga sedlar.

I arbetet för ett *säkert* betalningsväsende är Riksbankens mål att säkerställa hållbarhet genom att förhindra penningtvätt i samband med att ogiltiga sedlar löses in. Vi tar också hänsyn till hållbarhet inom ramen för arbetet med att ta fram en e-krona. Detta anknyter till mål nr 16 i Agenda 2030-resolutionen. I arbetet för ett *effektivt* betalningsväsende ska Riksbanken säkerställa hållbarhet genom att fördjupa sina kunskaper om olika betalningsinstrumentens klimatpåverkan.

I Riksbankens arbete med att tillhandahålla sedlar och mynt beaktas hållbarhetsaspekter på flera sätt, dels vid arbetet med utformningen av sedlarna och mynten, dels vid upphandlingar och avtal samt vid Riksbankens hantering av sedlar och mynt. I detta arbete är materialval och fördelningen på valörer viktiga faktorer för att få en effektiv, miljövänlig och hållbar sedel - och myntserie. Riksbanken kräver att de som tillverkar våra sedlar och mynt ska vara ISO-certifierade inom kvalitet, miljö, och arbetsmiljö samt att företagen ska ha ett utvecklat CSR- (Corporate Social Responsibility) arbete. När Riksbanken makulerar slitna och ogiltiga sedlar förbränns spånet och används till fjärrvärme, slitna och ogiltiga mynt säljs för nedsmältning och metallåtervinning.

Riksbanken följer dessutom utvecklingen på betalningsmarknaden och analyserar användningen av kontanter och alternativa betalningsmedel i ekonomin för att vid behov kunna anpassa sin verksamhet till förändringar i samhället.

Sammanfattning: Riksbanken följer och bidrar till hållbarhetsarbetet i Sverige och internationellt

Långsiktig hållbarhet är en nyckelfråga för framtiden. Riksbanken arbetar dels med att stärka hållbarhetsarbetet i den interna verksamheten, dels med att anpassa policyverksamheten till en mer hållbar utveckling. Riksbanken har ett mandat som innebär att den ska verka för prisstabilitet och ett effektivt och säkert betalningsväsende. Inom ramen för detta mandat ska Riksbanken bidra till att begränsa klimatförändringarna genom att bland annat:

- Verka för regleringar av de finansiella marknaderna som minskar riskerna som klimatförändringarna kan innebära för det finansiella systemet. Det kan vara stresstester, rapportering av klimatrelaterade risker eller bankers kapitalkrav.
- Ha ett hållbarhetsperspektiv i sina tillgångsköp och i förvaltningen av valutareserven inom ramen för vad Riksbankens mandat tillåter.
- Medverka i olika internationella nätverk som arbetar med klimatrelaterade frågor, till exempel Internationella valutafonden, Financial Stability Board (FSB), Baselkommittén och Network for Greening the Financial System (NGFS).
- Påbörja interna processer för att på sikt se till att den egna verksamheten är i linje med internationella avtal som Parisavtalet och inte i onödan bidrar till den globala uppvärmningen.
- Bidra till att öka kunskaperna om klimatförändringarnas effekter på ekonomin genom att stödja och bidra med egen forskning. Riksbanken har tillsammans med andra institut bidragit till forskning om klimatförändringar sedan 2016.